СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 60. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, пятниця, 14-го березня 1947. No. 60. JERSEY CITY and NEW YORK, Friday, March 14, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

КОРОТКІ ВАКАЦІЇ ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТА У ФЛОРИДІ

В середу ввечір 12 березня приїхав до Кій Вест на Флориді літаком з Вашингтону президент Гері С. Труман на коротко-триваючі вакації. Коли він висів на землю з літака, репортери запитали президента, яке враження, на його думку, викличе в Москві його промова, виголошена щойно у конгресі. На це президент відповів: „Я не маю найменшого поняття". Заки президент виїхав до Кій Вест, його прибічний лікар ген. Валес Грегем, сказав, що президент потребує короткого спочинку, щоб він міг знову бути на вершку своєї придатности до праці. Загально думають, що президент перебуде в Кій Вест 4 дні.

ТАЙНЕ ЗАСІДАННЯ СЕНАТСЬКОЇ КОМІСІЇ

Сенатська комісія закордонних справ, пристосовуючись до плянів президента Трумана в справі нової американської закордонної політики, зійшлася на тайне засідання в четвер перед полуднем. На засіданні обговорено справи, злучені з виасигнуванням фінансової допомоги Греції й Туреччині. Наради скликав предсідник комісії сенатор Артур Г. Ванденберг, а приявним був теж діючий секретар стейту Дін Ачесон.

ДОМАГАЄТЬСЯ ЧИСТКИ ЮНІЙ З КОМУНІСТІВ.

Торговельна палата Злучених Держав оприлюднила щойно студію про „Комуністів у робітничому русі". У ній приходить ця установа до висновку, що виключення комуністів від впливу на робітничий рух приведе до справедливішого і більше мирного наладнання відносин між підприємцями й робітниками. Студія є справжнім підручником для виказання комуністичних затій у робітничих юніях. Там подані завваги, по чім можна пізнати комуністів і як поборювати впливи комуністичних провідників серед робітництва. Книжка не виказує, котрі юнії підпали під диктатуру комуністів, одначе вказує загально, що такі робітничі осередки, як Ню Йорк або Лос Анджелес, є під постійним комуністичним наглядом.

СУД ПРИЗНАЄ АЙСЛЕРА НІМЕЦЬКИМ ГРОМАДЯНИНОМ.

Федеральний суддя Френсис Ґ. Ґафні з Ню Йорку, розбираючи справу тайного комуністичного провідника в Америці Ґергарда Айслера, вирішив, що він є німецьким громадянином на підставі свого уродження в Ляйпціґу 20 лютого 1897. Він є ворожим чужинцем і його арештування є оправдане.

ВИПЛАТЯТЬ 9 МІЛЬЙОНІВ ЗАПАВШИХ ПЛАТЕНЬ.

Робітникам в заводах Консолідейтед Едисон Компані в Ню Йорку признала рада посередництва підвишку платні на $17\frac{1}{2}$ центів на годину. Підвишка замітна тим, що її мають виплатити за минулий час, починаючи від 1 січня для 23,000 робітників. Загальна сума підвишки виносить $9,000,000.

Юнія електричних робітників добилася умови з Товариством Електричних Підприємців в стейтах Пенсилвенія, Делевер і Ню Джерзі, що робітники, які покінчили 65 рік життя, а працювали в підприємстві 20 літ дістануть пенсію по $50 місячно. Підприємство має свої робітні в цілому краю.

ЖИДІВСЬКІ СКИТАЛЬНИКИ В ЕВРОПІ ДІСТАНУТЬ ПАШПОРТИ.

Жидівський Комітет Національного Визволення, який має свою кватиру в Вашингтоні, оприлюднив, що він буде видавати пашпорти для жидівських скитальників в Европі на те, щоб вони могли свобідно подорожувати в Австрії й Німеччині. Пашпорти будуть подібні до цих, що їх приловили британські урядовці на кораблі Бен Гехт, який віз жидівських втікачів до Палестини минулого тижня. У виясненні в департаменті справедливости у Вашингтоні жидівський Коміте Національного Визволення заявив, що він хоче забезпечити европейським жидам національну принадежність до „Жидівської Держави".

УНРРА ЗМЕНШУЄ ЗАКУПНА.

Директор УНРРА Ловевел В. Нукс виявив у Вашингтоні, що УНРРА відчуває недостачу фондів і тому зменшує закупна харчів і інших матеріялів на загальну суму $41,000,000. Одначе постачання зі закуплених матеріялів ідуть дальше до Італії, Греції, Австрії, Польщі й Китаю.

ВЯЗЕНЬ УНАСЛІДИВ 350 ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.

У вязниці Вестерн Пенитеншері в Питсбургу відбуває кару злочинець, який ограбив банк. Він має ще „сидіти" 19 років, хоч став багачем, бо унаслідив $350,000 по смерті фабриканта вовняних матерій у Бофало. Вязень називається Джан Симонс і має 30 літ життя. Він попав у тюрму за ограблення Банку в Елдред, у Пенсилвенії, в білий день в 1941 р. Він заграбив $5,311. Померший власник фабрики „Ізадор Кон, ма бути його сестрінком. Тому, що Симонс відсиджує кару за два злочини, нема надії на зменшення кари для нього.

ІСТОРИЧНЕ ПОСЛАННЯ ПРЕЗИДЕНТА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН ХОЧЕ ДОПОМОГТИ ГРЕЦІЇ Й ТУРЕЧЧИНІ ТА СТРИМАТИ ПОНЕВОЛЮВАННЯ ВІЛЬНИХ НАРОДІВ ТОТАЛІТАРИСТИЧНИМИ МЕНШИНАМИ.

У середу, 12. березня, на спільнім зібранні обох палат конгресу у Вашингтоні президент Труман виявив нові засади закордонної політики Злучених Держав. В своїм історичнім посланні президент зясував нові думки так:

У теперішньому історичному моменті майже кожна нація мусить рішитися на вибір способу життя. Це буде або демократичний лад, якого взірцем є Злучені Держави; або лад „опертий на волі меншини, насильно накинений більшості".

Злучені Держави, в інтересі міжнародного миру і для своєї власної забезпеки мусять підтримувати всюди вільні народи проти поневолювання їх будь яким тоталітарним режімом.

Зогляду на загрозливе положення у світі є теж загрожена політика Злучених Держав. Одним зі способів зарадження такому положенню є негайна поміч для Греції, коли вона має зберегтися як вільна країна. Греція загрожена терористичними актами кількох тисяч озброєних людей, ведених комуністами, головно з півночі. Греція мусить дістати поміч від Злучених Держав, бо нізвідки інакше її дістати не може. Британія, яка досі підтримувала Грецію, не всилі дальше давати їй допомогу. Обєднані Держави ще не є всилі помогти Греції. Поміч мусить бути в фінансах і в інших засобах і ми будемо наглядати над уживанням нашої допомоги, щоб вона була виплатна. Сусід Греції, а це Туреччина, теж загрожена у своїм існуванні як незалежна держава. Вона не може дістати дальшої допомоги від Британії, і тому мусить її дістати від Злучених Держав. Збереження незалежности Туреччини є конечне для втримання ладу на Близькому Сході.

„Я вповні свідомий далекосяглих наслідків злучених з виасигнуванням такої допомоги Греції й Туреччині і тому треба обговорити ці наслідки тепер" — заявив президент.

ОСНОВНА ЗАСАДА ПОЛІТИКИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

„Одною з головних цілей закордонної політики Злучених Держав є створення відносин, серед яких ми й інші держави могли б скласти життевий лад, вільний від погроз. Це була основна справа у війні проти Німеччини й Японії. Ми віднесли нашу перемогу над країнами, які намагалися накинути свою волю і свій спосіб життя іншим країнам. Щоб забезпечити свобідний розвиток державам, без страху перед якимись погрозами, Злучені Держави перебрали провідну ролю при покликанні до життя Обєднаних Держав... Одначе ми не осягнемо наших цілей, якщо ми не поможемо вільним народам втримати їхні вільні установи і їхню національну недоторканість проти агресивних посягань збоку тоталітарних режімів"... Такі режіми заведено насильно вже в Польщі, Румунії й Болгарії, а тепер інші країни загрожені подібними затіями. „Я того переконання, що в основу політики Злучених Держав мусить лягти засада: підтримувати вільні народи, що їх хочуть поневолити озброєні меншини або проти яких іде натиск з заграниці. Мені здається, що таким вільним народам ми мусимо помогти забезпечити собі їхню долю на їхній лад".

Вийшовши з такої засади, президент Труман зажадав від конгресу ухвалення на початок $400,000,000 для обох згаданих країн, а крім цього висилки цивільного персоналу для допомоги в адміністрації обох держав. „Оце є поважний шлях, на який ми ступаємо. Я не доручав би його, коли б не те, що інший шлях є ще поважніший" — сказав значучо президент. А перед закінченням ще додав: „Коли ми захитаємося у нашому проводі, то можемо довести до загрози світового миру, а певно загрозимо нашу рідну країну".

Світова Доктрина Монро проти комунізму

КРАЄВІ ТА ЗАКОРДОННІ КОМЕНТАРІ ДО ВИСТУПУ ПРЕЗ. ТРУМАНА

Історично-переломовий виступ президента Трумана на спільному засіданні обидвох палат американського Конгресу дня 12-го березня відбився найширшим відгомоном в цілому світі. Промову Трумана вважається зворотним пунктом світового значення в американській закордонній політиці та порівнюється її з відомим домаганням „кварантанни для агресорів" президента Рузвелта, а один конгресмен назвав її прямо „проголошенням війни" Советському Союзові. Виступ президента Трумана започатковує нову добу світової історії. З поданих нище краєвих і закордонних голосів виходить виразно, що президент Труман висловив волю Америки і світа.

В КРАЇНІ.

Ню Йорк. „Ню Йорк Таймс" в редакційній під заголовком „Осторога для Росії" пише: В посланні, яким поінформовано американський народ одверто про вагу міжнародного положення, створеного російсько-комуністичною агресією, президент Труман закликає націю зустріти цей визов безпосередньою акцією, допомагаючи вільним народам світа стояти на сторожі нашої перемоги та нашої власної безпеки... Президент Труман недвозначно закликав до акції, яка зверне Злучені Держави на нову і позитивну закордонну політику світової відповідальности за вдержання мира і ладу... Це не було нічого меншого, як тільки осторога для Росії відступити від фізичної агресії та дипломатичного тертя, які характеризують її закордонну політику від часу війни та держатись Чартеру Обєднаних Держав, як єдино спасенної бази можливого миру. Ми віримо, що тут не може бути сумніву, що американський народ стоїть за цею осторогою.

„Рачестер Демократ енд Кронікл" в статті п. з. „Може рішати про майбутність світа". пише: Послання президента Трумана.. було проголошенням закордонної політики, яка, якщо буде здійснена, може рішати не тільки про наше власне майбутнє, але й про будучність цілого світу. Воно консеквентно може означати ультимативну війну зі Советами... Я вважаю, що ми мусимо зупинити поширювання комунізму і тоталітарного уряду, який агресивно його насаджує.

„Бофало Корієр Експрес": Якщоб американська публична опінія в роках 1938 і 1939 була готова піддержати таку політичну декларацію, яка була зложена перед Конгресом вчера, президент Рузвелт міг би був не допустити до другої світової війни. Його наслідник має піддержку публичної опінії, яка була розбуджена трагедією останньої декади та прояснена кожливістю американського провідництва в світі.

„Ди Портленд Прес Гералд": Труман дав Московському Політбюро те, що означає виразний ультимат, що Злучені Держави не дозволять Росії перебрати Грецію і Туреччину. Труман говорив гостро і добре.

„Дейлі Нюз", Тексас: ...Це було послання до Конгресу і до світу. В основі це була пропозиція, що ми не тільки поширюємо „доктрину Монро" на малі нації світа, але теж, що ми задумуємо встановити і зберегти „Пакс Амерікана". Президент сказав, що політика, яку він рекомендує у відношенні до Греції і Туреччини, повинна бути застосована до кожної країни, яка бореться проти агресивної диктатури.

„Шікаго Трибюн": Труман так холодно виголосив военну промову проти Росії, як жодин інший президент, за виїмком при нагоді випадків, коли пропоновано Конгресові проголосити війну. Він повідомив, що російський комунізм вважається ворожою силою, якій треба протиставитись всюди, де її тільки зустрінеться, і якщо він має свої шляхи, то Злучені Держави звернуть зі свого шляху йому на зустріч. Виходом з цего буде неминуча війна. Можли-

(Докінчення на стор. 4-тій).

КОНФЕРЕНЦІЯ У МОСКВІ

ГОСТРИЙ ВИСТУП БЕВИНА; НАЦИСТИ В БОЛЬШЕВИЦЬКІЙ АРМІЇ.

Москва, 12. березня. — На закиди й обвинувачення Молотова проти західних союзників в першому й другому дні нарад конференції Ради закордонних міністрів у Москві; сьогодні відповідав британський міністер Бевин, видигаючи з черги важкі обвинувачення проти Москви. Бевин насамперед домагався від советського уряду вияснення в справі повідомлень щодо включення полонених нацистських німецьких вояків у советську армію, флоту та авіяцію. Бевин категорично домагався вияснень подробиць щодо числа военно-полонених, які ще перебувають в советських таборах. Він теж заявив, що немає запевнення, чи большевики виконали постанову про знищення головних кораблів колишньої німецької військово-морської флоти, як теж одного літаконосця та підводних човнів, що їм їх віддала союзницька морська комісія після закінчення війни. З черги Бевин заперечив советські обвинувачення щодо американсько-британської політики в Німеччині. Молотов окремо не заперечив закидів Бевина про включення німецьких военно-полонених в советську армію, ані теж про переселення цивільних німців до Советського Союзу, але погодився подати дані про німецьких военно-полонених, якщо це зроблять інші союзники.

ГЕНЕРАЛ МАРШАЛ ГОТОВИЙ ДО НАСТУПУ.

Москва, 12. березня. В дипломатичних кругах заявляють, що американський секретар стейту ген. Маршал рішений задержати ініціятиву на Московській конференції, не „викручуватися" дипломатичним сіном зі скомплікованих проблем, але йти перебоєм і переводити західні ідеї нового ладу та безпеки в світі при співпраці Советів, або без них, якщо вони з цими ідеями не схочуть погодитися.

СОВЄТИ ВІДКЛИКАЛИ СВОЇХ АМБАСАДОРІВ.

Лондон, 12. березня. — Советський Союз нагло відкликав своїх амбасадорів з Вашінгтону і з Лондону, мовляв, для „поради". Советський амбасадор А. Новіков був відкликаний з Вашингтону лише кілька годин перед історично-переломовим виступом президента Трумана в Конгресі. Зі советської амбасади в Парижі теж повідомляють, що місцевий советський амбасадор А. Богомолов „за кілька днів" виїде на „нараду до Москви".

БРИТАНСЬКИЙ УРЯД ДІСТАВ ЗАЯВУ ДОВІРЯ.

Лондон, 12. березня. — Після трьох днів запеклих нарад над складними економічними проблемами країни, лейбористський уряд Британії дістав сьогодні в Палаті Громад заяву довіря до його економічної політики. Заяву довіря ухвалено більшістю 371 голосів проти 204. Внесок провідника опозиції Винстона Чорчила про заяву недовіря перепав більшістю 374 голосів проти 198.

РОСІЙСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ПЕРЕДАЛИ ПОЛЬСЬКИМ ДИВІЗІЮ „АРМІЇ КРАЙОВОЇ".

Варшава, 12. березня. — На підставі окремого порозуміння Москва передала Варшаві т. зв. „Віленську дивізію" польської „Армії Крайової", яка вела підпольну боротьбу проти німців, допомогла большевикам перемогти їх і яка опісля згідно з наказом польського уряду в Лондоні зголосилася до співпраці зі советською армією. В 1944-му році большевики цю дивізію, яка начисляює 16,000 вояків, інтернували та вивезли до Росії.

ВІЙСЬКОВІ ЗЄДНАННЯ В АМЕРИКАНСЬКІЙ І БРИТАНСЬКІЙ ЗОНАХ.

Берлін, 12. березня. — У звязку з домаганням Молотова на конференції в Москві про розпущення військових зєднань в західних зонах Німеччини, з американських військових джерел повідомляють, що це домагання буде виконане в найкоротшому часі. В британській зоні є 78,656 бувших вояків німецької армії, які виконують небезпечні роботи, звязані з відміновуванням вод і суші і т. п. В американській зоні є їх 8,779, затруднених в депозитах та при обслузі военно-полонених. Крім тих німецьких військових формацій, які не мають зброї, в британській зоні є 6,000, а в американській 4,000 скитальників, головно поляків, сформованих у військові зєднання, які виконують різноманітні роботи, головно бережуть військових магазинів, і під час служби носять зброю.

КАГАНОВИЧ ЗВІЛЬНЕНИЙ З ДАВНІХ ОБОВЯЗКІВ.

Лондон, 12. березня. — Московське радіо повідомило, що призначений недавно першим секретарем большевицької партії в Україні Лазар М. Каганович був звільнений з дотеперішніх своїх обовязків заступника премієра Советського Союзу та міністра промисловости будівельних матеріялів. У виясненнях подано, що Кагановича звільнено з цих обовязків „з огляду на перебрання ним інших завдань для Президії Верховної Ради".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАУКА З ОДНОГО СТРАЙКУ

Останніми днями обговорювано широко в пресі історію страйку відділу 180 Обєднаних Автомобілевих робітників (СІО) в Расін, Вискансин, проти Ж. І. Кейс Ко., що виробляє хліборобську машинерію. Страйк вибух при кінці грудня 1945 року згідно з цею самою засадою, якої держиться майнерський провідник Джан Луїс: нема контракту, нема праці. А що не було і в цьому випадку відновленого контракту, бо не дійшло до згоди, то почався страйк, у якому взяло участь до 3,500 робітників 180 відділу. Страйк, як відомо, закінчився щойно минулої неділі, а тим самим був одним з найдовших.

Коли читати, що пишеться про цей страйк в пресі, то можна завважити в писанню певну поміркованність, якої не було в давніших подібних випадках, коли цього роду страйки стрічались з гострою критикою преси. Мабуть причина та, що ніхто з розважних людей не хоче брати на себе відповідальности, що поміг своїм гарячим словом загонистим представникам у конгресі здобувати грунт для гострих законів, звернених проти страйків та юній, які загал робітництва готов прийняти як реакцію, звернену проти робітництва взагалі. Тому саме, як нам здається, назагал часописи пишуть мало про це, хто завинив, що страйк вибух і так довго тривав, а ширше розписуються над втратами, які понесли робітники і підприємці.

На перший погляд виглядало б, що виграла у страйку компанія, а юнія програла, бо приняла остаточно ті умовини, на які підприємство годилося перед вибухом страйку. Та про вигру і прогру — як у війні, так і в страйку — рішають ще й многі інші чинники. Тому зі страйком, особливо, як він триває довго, є так, як і з довгою війною, у якій, не зважаючи на те, що один виграв, а другий програв, в остаточнім білянсі виказується, що жадна сторона властиво не виграла, а тільки обидві програли та добре заплатили за це, що вчас не погодились.

Страйк коштував грубо юнію, що витратила кілька мільйонів і є нині без цента. Втратила кілька мільйонів долярів теж і компанія. Втратило робітництво й ціле населення міста, що було тісно звязане з підприємством і з тисячами робітниками, що працюють і постійно заробляють.

Маючи це на увазі, пише один з робітничих коментаторів, довгі та великі страйки, є як ті шиншиля-футра для жінок — дуже дорогі й дуже часто цілком непотрібні. До цього можна б хіба додати, що як тратять гроші на такі дорогі „футра" багатії — підприємці, то це ще можна розуміти, але зате інакше, як роблять це робітничі „боси" коштом робітника. Тому саме доброю є вимога, щоб про кожний страйк дійсно рішав загал робітництва цеї юнії, що виходить на страйк і буде його оплачувати.

Беруться до комуністів

Яка то химерна та людська доля! Бо тільки подумати, якими то великими панами були в Америці ще не так давно комуністи, а як нині вони себе почувають? В часі війни просто роздавали свідоцтва на американський патріотизм, а хто його від них не дістав, той зрадник Америки, фашист, націст. Скільки то людей вони тоді налякали і набаламутили теж і серед американських українців, а скільки ще й по війні!

Так було. А нині?

Може дехто пригадує собі, як ми свого часу дораджували виждати, коли приходилось комусь терпіти від комуністів, та довіряти американському здоровому розсудкові, що скорше чи пізніше пізнає, якою заразою є комуністи для американського способу життя і думання, для самої Америки та її незалежности.

Комуністам та їхнім прислужникам остаточно таки не вдалось опоганити добре імя американських українців, їхніх народніх установ, преси і т. п. Не вдалось їм тут теж звести визвольні змагання українського народу в Европі до „німецької" чи „гітлерівської" інтриги, а над чим вони так ревно й завзято працювали і досі працюють. Нині вони самі опоганені. Нині на них американський загал пізнався і тому глядить на них як на звичайних зрадників Америки, якими вони завжди були. Що більше: Нині вже не говорить про комуністів як зрадників тільки якийсь там американський українець, нині називає їх зрадниками навіть така урядова особа як секретар праці.

Зізнаючи перед Конгресовою Комісією Праці, Луїс Б. Швеленбак, секретар праці, заявився не тільки за це, щоб комуністів не допускати в робітничих юніях до ніяких урядів, але пішов куди далі. Швеленбак заявив, що не повинна взагалі існувати в Злучених Державах Комуністична Партія. Вона, казав він, повинна бути поставлена поза законом. Тим самим комуністи не могли б виставляти від партії своїх кандидатів на різні публичні уряди, чи вибирати представників до конгресу.

Швеленбак погодився „теоретично" навіть з тим, щоб працедавці могли викидати „комуністів і підривні елементи" з праці, хоч добре розумів, що це не легко виконати, бо, як він каже, перше, чого навчається комуніст, то це, щоб заперечувати, що він є комуністом.

Швеленбек каже, що комуністи працюють в тому напрямі, щоби повалити американський уряд і американську систему, тому саме вони не повинні займати ніяких урядових становищ. Казав, що добре знає комуністів з практики, та що вони дали йому науку на ціле життя. Теж знає, що юнія не потребує мати багато комуністів між членами, щоб її звести на бездоріжжя. Вистарчить, каже він, навіть 3% членів, що є комуністами, щоб вони могли опанувати юнією.

Ми звертаємо увагу на ці слова Шведенбака, бо це перший раз чуємо такий осуд комуністичної активности збоку особи, що займає таке визначне урядове становище в Вашингтоні. Досі ми були свідками, як різні закриті комуністи притягали такі високі особи на різні комуністичні збіговища, включно з т. зв. Словянськими Конгресами, де вони виголошували промови, що були властиво похвалами для комуністичної агітації, прикритої невинними гуманітарними кличами, чи допомогою уряди. Та тепер, як бачимо, настає велика зміна.

Хай мають це все на увазі й ці нещасні одиниці з американських українців, що в цей чи другий спосіб помагали чи далі помагають большевикам, себто зрадникам Америки, що то хотіли б їй зготовити ту саму долю, що Кремль зготовив Україні.

„Великий" Советський Союз

Після другої світової війни світ поділено на „великих", „малих" і таких що про них взагалі не говориться і не береться їх до уваги. „Великих" є тільки пять: Злучені Держави Америки, Советський Союз, Велика Британія, Франція і Китай, хоча цей останній є між „великими" більше на папері. Для „великих" створено Раду закордонних міністрів, а для „великих" і „малих" Організацію Обєднаних Держав, в якій „великі" застерегли собі окремі права. Великі радять, сперечаються, торгуються, а малі приглядаються, слухають, часом від себе яке слівце докинуть та дожидають, що вирішать великі. Рада „великих", хоча і не всіх, зібралася тепер у Москві і радить. Рада великих повинна б, природно, радити над великими справами, але показується, що один „великий" панічно боїться одної „малої" справи і видвигає її в другому дні нарад. „Великий" Советський Союз видвигнув знова „малу" справу скитальників в Західній Европі.

Спостерігаючи советську поведінку в міжнародньому житті, насувається парадоксальне порівнання карлуватого велетня. Це майже в усіх справах. Майже тридцять років „диктатури пролетаряту" в цій „одній шостій" земного глобу зробили з Росії якусь карикатурну потвору, яка викликувала б тільки сміх і погорду, якби її блазенські „штуки" не були такі криваві і злочинні. Це однаково в цілій внутрішній системі, як і в закордонній політиці. Існує правильне переконання, що досліди цілої божевільної большевицької системи і політики не належать до істориків, тільки до психіятрів.

Історія Советського Союзу буде історією масового божевілля, що не вміє відрізнити добра від зла, що поповнює найбільші злочини в переконанні, що це найбільше добродійство, що все робить навпаки, є безвідповідальне і взагалі є божевіллям. Але трапляється, що теж з божевільним, як довго йому з будьяких причин не можна, чи не хочеться ще накладати „кафтан безпеки" та взагалі унешкідливити, влаштовується всілякі маскаради та грається комедію, признається йому всі титули, які він собі сам надає, щоб тільки не давати причин до вибуху шалу перед пороблениям відповідних заходів безпеки.

Аналогія поведінки божевільного і реакції на неї здорових насувається сама у звязку з усіми виступами Советського Союзу та советських дипломатів в міжнародньому житті. Конференція Ради закордонних міністрів в Москві та перших два дні нарад потверджують і переконують, що в большевицькій голові таки справді „не всі дома". Британський міністер закордонних справ, вислухавши дводенних „дописів" Молотова, схарактеризував це дуже влучно, хоча й дуже дипломатично. Молотов нагадує йому — говорив Бевин — ту стару „лейді", яка під час військової паради спостерегла, що всі йдуть добре і тільки один вояк постійно не додержує кроку і заявила: „всі йдуть зле, тільки наш Яць добре".

Конференція була скликана в справі Німеччини, точніше, з метою спільно розглянутись за способами і засобами, аби вже на завжди охоронити світ від німецької агресії. Тимчасом Молотов вже в першому дні нарад, ще навіть не вислухавши звідомлення Контрольної Ради Союзників в Німеччині, вже підніс справу... Китаю. Другого дня він вже підносить справу... примусової репатріяції воєнних втікачів. Читаєш і дивуєшся: який же малий той великий Советський Союз. Двісті міліонів населення має він, його територія, вже разом зі землями загарбаними в останній війні, виносить 9,619,791 квадратних миль, а він трясе зі страху штанами перед пів міліоном скитальників — з того що найменше половина жінок, дітей і старців — приміщених в кількадесять таборах західньої Німеччини. Це вже не тільки страх, того малого „великого", це власне манія страху і переслідування з усіми познаками божевілля. Він сам, Советський Союз, стоїть над пропастю господарської катастрофи, над його двісті міліонами рабів висить жахлива загроза голоду, він сам з усіх кінців тріщить, сама партія „числиться" у власній крові, довкруги нього затіснюється „кафтан безпеки", а він сам як божевільний вчіпився кількох сот тисяч скитальців і ставить їх майже на самому вершку всіх своїх проблем. Чому? Власне тому.

З Арктиди в Антарктиду

Адмірал Ричард Бирд, провідник американської експедиції до Антарктиди, покінчив свою працю на місці з кінцем лютого і находиться в дорозі домів. Він везе з собою 4,000 людей, розміщених на якім тузині кораблів. Нема сумніву, що це найбільша з досі знаних виправ до Антарктики.

Антарктика це лише щось противне до Арктиди. Щось так, як би „не-американець" стояв у противенстві до „американця". Одначе, хто то цей „не-американець" є? Коли приняти, що Аляска, яка притикає до Північного Ледоватого Моря, званого Арктидою, є теж частиною Арктиди, і то в посіданні Злучених Держав, то посягання Злучених Держав до околиці Південного Ледоватого Моря, званого Антарктидою, мусить викликати занепокоєння різних потуг світу. Бо коли б так Злучені Держави поширили свою владу до Антарктики, то де є друга така потуга, що могла б сягати від бігуна до бігуна?

Ніщо дивного, що за цілями й вислідами виправи пильно слідять не лише науковці, але й державні мужі. Коли американська виправа вибиралася в дорогу, в листопаді 1946, вийшли пояснення з Вашингтону, що ціллю виправи є призвичаїти американських моряків до життя у холодних, підбігунових околицях. З цього дехто приходить до висновку, що Злучені Держави хочуть зголосити свої претенсії до завласнення близько двох міліонів квадратових миль простору в Антарктиці.

На підставі засад міжнародного права само зголошення претенсій до власности якоїсь країни не має правного значення, якщо там нема постійних мешканців, які признавали б владу цеї країни. Фактом є, що усі давніші виправи до Антарктиди мали лише наукову вартість, бо ніхто там не остався постійно жити. Давніше туди висилали виправу британці, під теперішню пору вибираються туди москалі, а підготовляють виправи норвежці, аргентинці й республика Чіле. Коли адмірал Бирд виїздив до Антартиди, він сказав, що Америка не має претенсій до територій південного бігуна, але заперечив теж права іншим державам до будь якої власности. Він признав, що британці встановили свою базу перед роками в заливі Маргеріт, саме там, де адмірал Бирд перебував під час своєї попередної виправи в рр. 1931-41. Одначе він пригадав, що британці в тому часі хотіли дістати від нього припаси, які він там полишив перед їхнім приходом, але він не згодився їм передати. Коли тепер в ті околиці приплила американська експедиція, то вона наче накрила попередню, тобто британську виправу, а крім цього ще поширила свої розшуки на великі, досі ніким не оглянені простори.

Ще нема звітів, чи Бирд полишив в „Малій Америці" та в інших американських базах якісь нові припаси, а може й людей. Одначе Стейсі В. Джовнс, автор статті в магазині-журналі „Либерті", твердить, що Злучені Держави найшлися в такому положенні, що можуть зголосити право до двох міліонів миль простору в Антарктиді.

Чого ж шукає там наша Америка, коли видає велитенські суми гроша і висилає туди число людей, вистарчальне на сформування чотирьох військових полків?

Щоби на це відповісти, треба наперед зясувати собі, що це є Антарктида. Отже це простір величини 6,000,000 квадратових миль, тобто більший ніж Злучені Держави й Мексик разом. Цей простір покритий ледом так, що не знати, де під ним є земля, а де вода. Девять десятин цього простору не оглядало перед теперішньою виправою Бирда ніяке людське око. Лише деякі вершки гір вистають понад лід і лише оті „оази", що їх тепер відкрили люди з Бирдової виправи, це земля, вільна від вічних ледів чи снігів. Кілька малих звірів становить звіринний світ („фавну") Антаарктиди, бо навіть про підбігунового білого медведя не згадували досі науковці.

З мапи, яку навгад начеркнули на підставі телеграфічних звідомлень Бирдової експедиції, можна вичитати, що там десь глибоко під ледом находяться такі природні багатства: вугілля, золото, марганець, срібло, мідь, нафта. Крім цього такі хемічні матеріяли, як молібденум, дальше загально тепер знаний первень уран, потрібний до визволювання атомової сили при виробі атомової бомби і ще другий такий первень, торій. Як великі кількості оцих багатств, ніхто не знає, бо ніхто їх не бачив. Відкриття роблено з повітря при помочі знаряддя, спусканого з літаків, отже лише „прихапцем". Одначе те, що вже звісне, дуже важне для збільшення багатства якоїсь країни, коли б лише можна ці мінерали експлоатувати.

Згадувана вже американська експедиція під проводом Бирда з рр. 1939-41 мала тривати три зими, тобто три роки. Во-

---

Юлія М. Шустакевич.

ДІТИ

28)

Теперішнє життя є дуже трудне. Американська матір знаходиться на роздоріжжу різних — так би мовити — приман. На неї ділають всякі зовнішні впливи модерного життя.

Їзда автом, гра в карти, мувіс, розривкові місця, правильні і неправильні, виставні убори а дальше всяка плитка література по фільмових та інших подібного рода магазинах. З другої сторони організаційна праця, приманлива карієра на високім становищі, зарібки у звичайних заводах, в навчальних інституціях і взагалі привілеїв, які приніс їй суфраж. Це є чинники, які відривають матір від скупченої уваги над дітьми. Непорадна мати, податлива, часто злиться на діти, а часом, тільки жде, щоб діти пішли з хати кудинебудь. До школи, до церкви, на мувіс, на улицю, кудинебудь, щоб тільки вона мала спокій. Трапляється так, що мати не має моральної сили і заломлюється під тягарем материнських обовязків і відрікається дітей. І тому, саме, мені здається, що повинна б бути якась окрема школа, обовязуюча підготовка до того так високого а так злегковаженого обовязку материнства.

Ми, значиться, підносимо материнство на найвищий педестал, але рівночасно лишаємо цю молоду маму, мовляв: Це її справа; що собі виховає, це й буде мати, за це мене голова не буде боліти. А виходить, що нас усіх тепер голова болить, панове, бо діти ховати це камінь глодати.

Отже ви кажете, що американська мати підпадає під вплив різних зовнішних некорисних чинників, як: театри, убори, гра в карти, а з іншої сторони вона мріє про високу карієру чи інший звичайний заробок. Я з вами годжусь, бо так воно на жаль є. Та як цьому запобігти? Це одне, а дальше, мені цікаво, як у вас на Україні?

О, о! Тут заноситься на дуже важну дебату — жартував директор.

Добре, дуже добре і надзвичайно цікаво! додав посадник.

Я, значить, маю аж два запитання... О Боже мій, будь милостивий!... жартувала п-ні Ч.

Усі засміялись якось одобрююче.

Отже, як запобігти, щоб мати не підпадала зовнішним впливам, тільки прямо посвятилась серіозно вихованню своєї дитини? — На це питання я саме перед хвилиною говорила, що мати повинна перейти відповідну підготовку і ця підготовка повинна наставити матір до правдивої, сердешної а заразом розумної материнської посвяти. Не такої сліпої посвяти, щоб дитина керувала матірю, але щоб матір керувала дитиною. А дальше, матір треба підготовити до того, щоб вона була сильна і не подавалась під напором зовнішних приман! Про це саме ходить нам, щоб мати була відповідно підготована до різблення того ества, яке має стати людиною і корисною частиною народу. — А як у вас на Україні?! О моя пані! Тут нема місця на жадне порівнання. Там зовсім інші обставини житєві. Там нема тих зовнішних приман і жінка стаючи матірю, якось зовсім природно, входить у свого рода журливий стан. Її вся журба, це діти і дім. Вона майже вирікається зовнішнього світа. Її світ — так би мовити — зачинається і кінчиться у хаті біля родини. А ще одно дуже важне це є те, що українська мати обовязково кормить свою дитинку власним молоком. Пляшкою тільки у надзвичайній потребі. Воно мабудь так є, що материнський корм закріплює сильну звязь між матірю і дитиною. Це маленьке ество при матірнім лоні, у хвилі корму відчуває безмежну ніжність, тепло і вдоволення. Воно вдивляється у свою матір наче в образ і цей образ остає в його уяві і закріплюється на все життя! Мати почувається дуже оскорбленою, коли з якоїсь причини не може сама кормити своєї дитинки. Я зроблю вам звичайне порівнання. Коли на Україні дочка виходить замуж, тоді настає гірка розлука, вони обі розлучаються в морю сліз. Американська дочка виходить замуж радіючи і лишає матір з рівнодушним почуванням. Дуже можливо отже, що це є саме причина, що американські матері, переважно відлучають дітей від свойого корму і годують їх пляшкою... Зрештою, мої пані і панове, я не вважаю себе авторітетом по таких справах. Ви мене спитали і я висловила свою опінію...

Це мусить бути правда — озвався пан Гемил. Я чув це від моєї матері. І вона теж не похваляє того, що теперішні матері не хотять кормити дитинки самі. Вона каже, що вони не хотять трудитись, ну і очевидно, яка ж це мати, коли не хоче жертвуватись на стільки для своєї дитини?

Мої панове — озвався знова посадник. Важне це, що молодіж наша деморалізується і виходить на таке, що нам треба сильнішого характеру в матері, щоб вона змогла виховати чесне покоління. Коли мати сама є слабого характеру, якже тоді вона виховає своїх дітей. Коли мати ще від колиски не защепить в дитині дисципліни і добрих засад, то в церкві чи у школі учителям — трудно.

Так - так! Пане посаднику, тягніть за мною! Докинув директор своїм гумором.

Отже ви всі винуєте матір за теперішну деморалізацію між молодю — спитала директора сестра.

(Дальше буде).

Перше Загальне Зібрання Злученого Українського Американського Допомогового Комітету

10)

Ст. Слободян заторкує справу сиріт. На них зарезервовано 50,000 долярів, але що є, властиво, зі сиротами? Дальше: хто розділював допомогу в Европі? Скільки заплачено за офіс? Що зроблено конкретно проти клевтників?

Д-р Ґалан говорить, що в найблищих днях вже мають приїхати деякі сироти. Комітет заплатив, докищо, корабельні карти для шістьох. Всіх українських сиріт в Німеччині начислено 161; в Австрії їх є більше. Робиться заходи, щоб їх усіх спровадити до Америки. Сироти зареєстровані й вже не існує небезпека їх видачі Советам. Д-р Ґалан виясняє деякі складні справи власне щодо забезпечення сиріт. Щодо розподілу допомоги в Европі, то одяг розділюють Комітети а харчові пачки висилається індівідуально на поодинокі адреси. Як іде про кошта вдержання офісу, то вони не переступили 9% загальної збірки гроша, а до цего включено теж кошта висилки. Сама збіркова акція забрала 5%, а висилкова 4%. Щодо кливетників, то д-р Ґалан доручив адв. Р. Смудові подати їх до суду. Справа настільки складна, що ці кливетники шепчуть поза плечі, але вистерігаються дати якийсь „корпус", щоб міг послужити доказом в суді. Проте, ця справа буде полагоджена.

Кушіль ставить внесок, щоби прийняти звіт та „залишити балачки".

Бакуменко продовжує дискусію. Каже, що всім відомо, що жертвенність громадянства зменшилася. Де причина? Д-р Ґалан застерігається проти клеветників, але кливетники одне діло, а невдоволення зі системи допомогової акції — друге. А про це невдоволення таки забагато говориться, щоб в тому „чогось" небуло. Він, Бакуменко, має напр. листа зі Зальцбурґу. Там пишеться, що до Допом. Комітету в Австрії, керівником якого є д-р Росляк, прийшло молоко і шоколад, але ніхто того не бачив. Чи, припадком, тут не робить хто „бизнесу" на людському нещастю. Подібних закидів є більше, твердить п. Бакуменко. Он, напр. справа закупу медикаментів у Швайцарії та звязані з тим протести.

Д-р Ґалан насамперед заявляє, що своїми застереженнями проти кливетників він нікого не хоче залякувати; хоче тільки, щоби не послуговувались фразами, але давали будь-які докази та говорили конкретно.. На того рода „поголоски" годі давати конкретну відповідь. Напр. піднесена Бакуменком справа молока та інших продуктів. Він, д-р Ґалан може цілком добре предложити іншого листа з Ляндек, де власне ці продукти вже було розділено. Справа малася так, що перед святами вже не було часу цих продуктів розділити. В Комітеті в Інсбрук встановлено листу кому ці продукти дати, отже насамперед сиротам, хворим, старцям і т. д. Ця акція триває ще дальше. Хто має в таких справах які застереження, чи має протилежні відомості, хай радше звернеться до Комітету і не шепоче й собі поза плечі, мовляв, він має „калібри", які опісля показуються звичайною собі видумкою, або в найкращому разі непоінформованістю. Дальше виясняє справу медичних інструментів та ролю п. Бачинського в цій справі, що дораджував придбати ці інструменти. До Австрії вислано харчі а медикаменти до Харитативної Служби в Німеччині.

Чайковський голоситься до слова, але вміжчасі „його" справу виянено.

Говорить **Кунька.** Делегати, зїжджаючись на ці наради, мали бажання, щоб вияснити усі справи. Бо тільки цілком ясне поставлення всіх сумнівних справ може оживити дальшу працю. Він сам на нікого не хоче „кидати каменем", бо тут не йде про людей, а тільки про справу. Проте, зі засідання повинні вийти всі задоволені, а це може статися тільки після основної критики. Хай буде, що ставляється неслушні закиди, але вони на те є, щоби їх вияснити. Йому не подобається, що д-р Ґалан забагато вживає заіменника „Я". Якщо все „я", то „на чорта" нам Екзекутива. Дальша справа — в Дітройті чоловік одержав листа в якому скитальник запитується чому їм ще й досі не дозволяється писати листів по-українськи. П. Кунька дальше пропонує, що для оживлення роботи Комітету було б добре прийняти ще одного робітника, який кожного місяця виготовляв би для делегатів і для скитальників відповідні звідомлення про роботу Комітету.

Д-р Ґалан відповідає, що вживає багато слова „я" бо дискусія ведеться над його звітом. Щоб задовольнити п. Куньку він змісця переходить на множину та говорить, що в справі писання листів „ми інтервенювали" в уряді та дістали запороуку, що ця справа буде наладнана та що українцям буде дозволено писати листи на рідній мові. Це й зроблено, але міґ теж трапитися виїмковий випадок, що ще справи не перерішує. Місячні звідомлення з праці Комітету були б теж по думці д-ра Ґалана дуже корисною річчю, бо організація збільшується і тому теж треба краще та повніше організувати її працю. Та це вже справа технічна і її з часом можна б перевести.

На цьому вичерпується листа зголошених дискутантів. Предсідник ще прохає вибачення, що під час дискусії могли впасти деякі гострі слова, та це цілком не зменшує загальної вартости дискусії.

До слова ще зголошуються **К. Лисюк** та п-ні **Лотоцька** і п-ні **Бенцаль.** На залі протести, що дискусія замкнена. Проте, їм дозволяється говорити. П-ні **Лотоцька** згадує про листа, якого вона одержала від Обєднання Українських Жінок на Еміґрації в Европі. Д-р Ґалан говорив про дітей, а п-ні Лотоцька має інформації, що тих дітей є 25,000. Д-р Ґалан перебиває та спростовує, що він говорив тільки про сиріт, а не про дітей загально. П-ні Лотоцька дальше висловлюється на тему співпраці між Комітетом і Союзом Українок.

П-ні **Бенцаль** хотіла б довідатися точніше про розподіл висланих речей, бо власне на цю тему є деякі зажалення.

Д-р Ґалан стверджує, що найбільше одягу вислано до Італії, бо там його теж найбільше потрібно. Крім того, Комітет в Італії розділював його теж для скитальників в Австрії. В самому тільки Ріміні треба цілком одягнути кілька тисяч людей. Теж у Франції та в Бельгії є велике запотребування на одяг і туди теж його висилається.

До слова в справі формальній зголошується **Ст. Шумейко.** Він стверджує, що були деякі нефортунні відповіді в характеристиці скитальників і він, як голова Українського Конгресового Комітету, робить проти цього застереження.

В тій самій справі забирає ще голос Бакуменко.

Д-р Ґалан виясняє непорозуміння. Дискутанти видвигають застереження проти слів, які д-р Ґалан навів з урядового документу УНРРА. Він теж має застереження проти таких тверджень і не тільки застереження, але теж на місці робив відповідні заходи, щоб ці закиди опрокинути, тимбільше, що вони цілком безпідставні.

Ще виринає справа співпраці греко-кат. і правосл. українських церков з Комітетом. Д-р Ґалан виясняє, що зразу заряди обох дієцезій обіцяли співпрацю і допомогу, але тої обіцянки не завжди додержують. Чому? — на це могли б відповісти власне ці заряди. Вони створили окремі Комітети і д-р Ґалан вважає, що це не приносить користи загальній допомоговій акції.

Ставиться ще деякі короткі запити щодо інших звітів, головно Контрольної Комісії. Р. Слободян стверджує від імені Контрольної Комісії, що Управа Комітету і урядники працювали незвичайно добросовісно.

На запитання яку платню побирали урядники, касієр виясняє: директор $350, помічна сила — $100 і за полагоджування справи розшуків теж 100 долярів.

Леськів запитує хто рішає про адміністраційні видатки, Управа, чи Конвенція.

Е. Рогач виясняє: Ширша Управа.

(Дальше буде).

на була підготована теж нашим департаментом стейту. Війна перешкодила дальшим розшукам і Бирд мусів вернутися домів. Після війни Америка знову вислала експедицію і цього самого провідника — Бирда. Хто ближче цею справою інтересується, мусить прийти до висновку, що Злучені Держави підготовляють акт завласнення Антарктиди. Чи це станеться швидше чи пізніше, буде мабуть залежати від конечності.

Чи це піде так гладко Америці, як можна судити з теперішнього міжнародного спокою в цій справі, це ще питанкою. Фактом є, що досі зголошують свої претенсії до деяких просторів в Антарктиді такі держави: Британія, Нова Зеландія, Австралія, Норвегія, Франція, Арґентина, Чіле, і, очевидно, Злучені Держави. Ці претенсії мають наразі лише академічне значення, як довго ніхто не осадовиться там на постійне життя. З хвилиною побудови постійного місця осідку хоч би лише малою групою людей, справа власности Антарктиди стане гарячим міжнародним питанням.

НАШ СЛАВНИЙ ЗЕМЛЯК

Насамперед — давайте познайомитись: цей джентелмен з філософською міною, що дивиться на вас з фотографії

такими великими очима, що цілком слушно показує вам „дулю" лівою рукою та „киває" до вас трьома „найбільшими" пальцями лівої ноги, не маючи сили визволити з неволі пеленок правої, називається Володимир Галчка. Це й є наш славний земляк, але дозвольте, все по черзі. Насамперед про особу Володимира, бо він — як опісля переконаєтесь — таки справді славний „чоловік", хоча ще дуже маленький.

В обставинах, в яких він збаґатив людський рід своєю достойною особою, „його" першим документом було — зголошення на поліцію нового мешканця. Документ виповнялося на німецькій мові і він, вже після виповнення, виглядав приблизно так:

Імя і прізвище: Володимир Галчка.

Рік життя: Перший.

Національність: Українець.

Професія: Дитина.

Дотеперішне місце замешкання: Утроба матері.

Чи належить до політичної партії: Ні.

Як довго задумує залишатися на цьому місці: Як довго Бог позволить.

Чи був караний: Ой, Боже мій, та завіщо ж я мала б карати мого маленького дорогого синочка, мою дитину єдину?

І так дальше. Володимир був визнаний новим громадянином цего світу, безправним громадянином, бо син українських батьків-скитальників у Німеччині, але громадянином, і як такий, був затягнений в поліційний реєстр.

Володимирові подобався цей світ, хоть який він лайдацький. Йому подобалось світло, подобались всі рухливі предмети, подобались власні пальці на руках і ногах, які він залюбки тягнув до свого маленького рота, йому дуже смакувало (і смакує) молоко, а вже найбільше йому подобалась його рідна мати. Що за розкіш мати маму! Він тільки дивувався, чого та мати так багато плаче. Ще більше від нього. А він плакав досить часто, бо як не плакати, як хочеться їсти? Мати тоді теж з ним плакала, і ще опісля і завжди плакала. Мати - українка, скитальничка.

Дальша історія коротка. Одного дня мати перестала плакати і її забрали від нього. Він, маленький, не знає, що тої матері він вже ніколи не побачить, бо його мати вмерла і її поховали в холодній, непривітній чужій землі. Бо зі своєї її прогнав ворог. Маму поховали, а його маленького пригорнув і ним заопікувався Американський Комітет Опіки над Европейськими Дітьми. Тому, що Володя залишився круглим сиротою і що йому ніхто не міг доказати ані „воєнних злочинів", ані „колабораціонізму", то він кілька місяців після приходу на цей світ взагалі, приїхав, зглядно його приїхали вже в Новий Світ; дня 18-го лютого він на пароплаві „Ирлі Пайл" причалив до порту в Ню Йорку, як наймолодший іміґрант і як найменший український скитальник. З тої нагоди його фотографія, така сама, як тут, тільки більша, появилася в багатьох нюйорських газетах, з поданням його імени і прізвища та зі зазначенням його української національности. Цим то наш Володимир і славний, зже славний.

З ПАЛЕСТИНИ.—Це тепер так на вулицях Єрусалиму в Палестині. Британські вояки ставлять дротяні барикади, щоб ними відтяти жидівським терористам доступ до урядових будинків.

Ратуймо цінності української культури!

Коли згорить хата, то не випадає сісти на пожарищі, заломити руки й плакати. Та й українцям не випадає тепер заломлювати в безнадії рук і плакати над руїнами українських наукових установ в Европі. Ще не все пропало. Ще можна врятувати багато з цінностей україніської культури. Тому то д-р Іван Раковський, останній голова Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, накликує українців: „Рятуйте від загинну вільну українську науку!" Своїм закликом д-р Раковський звертається спеціяльно до українців у Канаді й Зл. Державах, щоб вони заложили Осередок Української Науки, в якім українські наукові діячі могли б зберігати й розвивати цінності української культури, і в той спосіб усвідомлювати та виховувати українське громадянство в здоровому напрямку.

Те, про що д-р Раковський згадує, вже заложено в місті Виніпеґу в Канаді — а саме; **Осередок Української Культури й Освіти.** Осередок в першу чергу взяв під свій покров Вищі Освітні Курси, які вщеплюють зацікавлення українською культурою в молодь українського походження в Канаді й Зл. Державах. Осередок заложив вже й Музей, Бібліотеку й Архів, і досі придбав вже значне число вартісних книг, рукописів та мистецьких виробів. Осередок придбав вже й будинок для своїх установ. **Та щоб Осередок міг вповні виконувати свою працю, потрібно, щоб українські громадяни постійно надсилали вартісні книжки та мистецькі вироби до:**

UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL CENTRE,
P. O. Box 3093,
Winnipeg, Man., Canada.

Цього всього потрібно для того, щоб було чим виховувати нашу молодь та для зберігання й плекання української культури. Ви, українські громадяни, є господарем Осередку, і віримо, що по господарськи подбаєте, щоб Осередок мав матеріяльні засоби для виконування своєї праці. Осередок удержується з членських та добровільних жертв.

Де тільки були представники Осередку, д-р П. Маценко й п. О. Івах, у Канаді й Зл. Державах з відчитами, українське громадянство дуже раділо тим, що заложено Осередок Української Культури й Освіти. Віримо, що ту свою радість висловить і щедрою піддержкою Осередку.

ЧИТАЧАМ ПІД УВАГУ.

Нижче підписаний бажає видати цього літа перший том трильоґії „Огнем і кровю", який друкувався на сторінках щоденника „Свобода" в рр. 1944-1946. Кошти видання великі, а автор, як і кожний порядний український автор, грошей з літературної праці наскладати не міг. По тій причині звертається до людей, що його праці люблять читати, чи в них зацікавлені, з проханням висилати замовлення наперед. Книжка в продажі виноситиме 3 доляри. Розмір між 480 до 500 стор. Імя кожного замовлювача буде поміщене в кінці книжки.

Отже, хто з читачів хотів би допомогти у цьому ділі, може вислати замовлення авторові з додатком $2.50, своїм іменем і адресою. По виході книжки, кожному буде висланий примірник з автографом.

Книжка вийде з друку не пізніще жовтня цього року.

Замовлення висилати до автора:

Alexander Luhowy,
526 Bathurst St.
Toronto, Ont., Canada.

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

VACCINATION "MUSTS"

Some vaccinations or inoculations for children are practically "musts." One of these is vaccination against smallpox—a disease which once was the scourge of the earth and which may mow down mankind again if we fail to enforce our vaccination practices. It is usually recommended that vaccination against smallpox be done within the first three months after birth.

After this, immunization against diphtheria and whooping cough is desirable. These are most often given between six and nine months after birth. Injection against lockjaw, can be given about the same time. These four—smallpox, diphtheria, whooping cough and tetanus —are probably the most important protective inoculations for children.

As a rule, children should be vaccinated again for smallpox when entering school and about the time of graduation from high school. The Shick test for diphtheria and the Dick test for scarlet fever ought to be done when school age is reached so that we may know whether the child is susceptible to these diseases.

Inoculations for yellow fever, cholera, plague and some other diseases are available, but do not ordinarily have to be given unless there is some danger through special exposure.

Best policy is to give children protective vaccinations or inoculations against infectious diseases as advised by the physician.

ЩО ПИШУТЬ?

ЩЕ ДЕЯКІ ПОДРОБИЦІ ЗПІД БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ПАНУВАННЯ.

(Виїмки з листа, писаного скитальцем з Теребовельщини до родини в Конетикат).

Коли в 1939 р. Польща завалилася, нам здавалося, що прийшов час самостійної України. Одначе так не сталося, бо прийшли большевики. Вони зпочатку розвели широку пропаганду, що прийшли на Західну Україну визволяти нас з польського ярма. Але як це дивно виглядало, коли самі „визволителі" червоноармійці були голодні й виглядали як жебраки. За якийсь час вже не скривалися з нічим і НКВД почало свою роботу. По містах усі українські крамниці й союзи перейшли на державну власність. Урядовцями стали москалі, а робітники, ремісники пішли під команду Червоної Армії. Що другий чоловік мусів бути донощиком до НКВД. Щодня треба було ходити на мітинги і слухати плянів, як „розкулачувати" чи „розкуркулювати" селян і віпхати їх у колгоспи. Від селян відібрали все майно, казали працювати по колгоспах від 6 год. ранку до 6 вечір і платили по 240 рублів на місяць, а пара чобіт коштувала 3,200 рублів. Завели безбожні школи, дітей вчили розпусти і казали робити доноси на своїх родичів. Як хто спізнився до роботи 5 мінут, такого називали фашистом. За спізнювання присуджували на 10 літ на Сибір. У Вашій газеті з 20-го серпня, що Ви прислали мені з Америки, написано, що на Сибір ідуть люди у всякій вигоді. А я Вам скажу, що на Сибір везуть людей нагих і голодних, у товарових вагонах при 25 ступнях морозу. Навіть, як хто мав родину в Америці то такого називали фашистом. Серед такого нещастя у нас повторився рік 1932, коли то міліони людей на Україні вигинули з голоду. Не даром нарід молився до Бога, щоб цей світ завалився, коли має існувати таким, як є під большевиками.

Коли настав 1941 рік, опустили міста й села, а як прийшов німець, щойно тоді показалося, що то большевики виробляли. Тоді відкрилися тюрми і там найшли тисячі покалічених трупів... По кількох місяцях почали німці те саме робити, нас грабити і силоміць забирати до своїх концтаборів. Положення було таке, що треба було організувати своїх партизанів, щоб ратувати життя. Треба було боротися проти німців і проти большевиків. Вашого свояка І. замордували советські партизани...

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

(Докінчення зі стор. 1-шої)

во, вона ще не прийде цього року, чи наступного, але рішення вже запало. Проголошення непримиримої ворожнечі між цею країною і Росією є того рода, яке не може бути ані злагіднене, ані усунене.

В такому і подібному дусі й тоні коментують виступ президента Трумана теж всі інші численні американські газети в цілій країні. Підкреслюється однозгідно історично-переломове значення цего виступу, недвозначну осторогу Москві і надію поневоленим народам, безкомпромісову боротьбу проти комунізму та консеквенції, які з того проголошення можуть випинути і з яких Америка вповні здає собі справу.

ВІДГОМІН У СВІТІ.

Москва, 12. березня. В самих советських урядових колах виступу президента Трумана ще, як звичайно, не коментується і це забере декілька днів доки советські верховоди надумаються, що на неї відповідати. Натомість в колах конференції Ради закордонних міністрів першим коментарем було, що виступ президента Трумана прояснив атмосферу сумнівів та що це допоможе секретареві стейту Маршалові в його роботі. Вважається, що виступ президента Злучених Держав матиме рішальне значення і для самої конференції.

Париж, 12. березня. Виступ президента Трумана перед Конгресом вважається тут в місцевих і закордонних европейських дипломатичних колах „революцією в політиці". Президент Труман цілком ясно і недвозначно вказав на загрозу для світа та визначив кордони американської і світової безпеки власне на кордонах Советського Союзу. Інтересно, що в політичних европейських колах в Парижі вважають, що виступ президента Трумана у великій мірі зменшив, якщо не виключив загрозу нової війни.

Лондон, 12. березня. Англійська публична опінія прийняла виступ президента Трумана з вдоволенням, але не забуває про цілу серіозність положення, яке тепер створюється. Лондонський „Таймс" вважає, що ніхто не сміє закривати очей на рід тої загрози, яка повстала після обдуманого виступу президента Трумана. Теж інші газети підносять неминучість збройного зудару між Злученими Державами і Советським Союзом. Деякі доражують Британії перебрати на себе ролю посередника між цими двома потугами. Британське міністерство закордонних справ прийняло виступ американського президента з найбільшим вдовіллям, головно американську великодушність щодо допомоги Греції і Туреччині.

Атени, Греція, 12. березня. — Виступ президента Трумана в Конгресі був прийнятий в країні з найбільшим одушевленням і вдоволенням, за виїмком комуністів. Грецькому народові наче важкий камень знято з грудей. Грецький міністер закордонних справ вислав негайно президентові Труманові каблеграму, в якій сказано: „З почуттям справжньої полекші греки вислухали Вашого епохального послання до американського народу і Конгресу. В цій історичній годині я пригадую з найбільшим хвилюванням нашу особисту зустріч в грудні минулого року та Ваше запевнення допомоги Греції... Це запевнення сталося тепер дійсністю..." Грецький премієр Деметріос Максімос заявив, що він був „до глибини душі схвильований посланням президента Трумана" та що Греція „затягнула довг вічної вдячности для американського президента і американського народу".

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ВО:

5916. Підлуський Михайла, Дмитра і Фреда з Тисмениці від Борземський Павла.

5917. Шуліковський Андріяна, Тофінії і Леоніда від Шуліковський Миколи.

5919. Русин Марії (Буряк) з с. Мшанна, Кросно, Костка Анастазії, Буряк Дмитра і Михайла, Либа Василя і Марії, Ореза Єфрема з с. Гирова від Русин Івана.

5920. Костик Йосифа, Керницький і односельчан з Бібрки від Козакевич Йосифа.

5921. Печена Анни з с. Чернів, Рогатин, від кревного.

5922 а). Майковський Романа і Петра від Попович Романа.

5922 б). Костащук Василя від Костащук Самуїла.

5923 а). Малездревич Михайла з с. Коробань від Мартинюк Олександра з с. Губинь.

5924 а). Андрушко Петра і Марії з с. Конюшки, Перемишль, від Андрушко Пелагії.

5924 б). Тевіль Йосифа, Дарії і Марії, Мінько Івана з с. Радунь від Тевіль Адольфа.

5926. Бабій Михайла і Петра від Кузишин Василя.

5927. Шелест Юрка з с. Маковисько, Ярослав, від Доброволький Степана.

5928. Нечесна Анни з с. Різдвяни, Теребовля, від Нечесна Йосифи.

5929. Ґелетканич Константина від Ґелетканих Василя.

5930. Ковальчик Дмитра з с. Пикуличі, Перемишль, від Ковальчик Івана.

5931. Бадз Миколи, Михайла, Анни і Федуні з с. Лісковате, Добромиль, від Войтович Марії.

5932. Буковський Якима і Василя від Заяць (Буковська) Теклі.

5933. Семанчук Миколи і Івана з с. Репедь, Сянік, від Гойка Петра.

5935. Ковалишин Ядвіги, Боса Катерини з с. Голодівка, Любачів, від Максимів Петра.

5936 а). Палій Анни і Марії з с. Городок, Сянік, від Мердак Юрка.

5936 б). Малець Семена з с. Хмельник, Ліско, від Пулгаїнич Івана.

5936 в). Крижанівський Василя, Малько Василя з с. Яргорова, Бучач, від Чекалюк Василя.

5937. Благун Івана Осиповича, Новик Івана, Таньчик Олекси з с. Чернынка від Новик Володимира.

5938. Романишин Михайла від Романишин Івана з с. Стежниці, Сянік.

5940. Ясифатишин Михайла з с. Розгадів, Зборів, від Матвіїв Олійник.

5941. До рідних і знакомилх з с. Монастирець, Ліско, від Вархола Йосифа.

5942. Станович Анни з села Довге, Дрогобич, від Станович Григорія.

5943. Лисенко Дмитра з с. Межибродя, Сянік, від Лисенко Василя.

5944. Ґелета Івана від Ґелета Петра з с. Криве, Горлиці.

5945. Смеречинський Михайла з с. Садагури, Буковина, від Білик Володимира.

5946. Михайлів Петра, Сильвестра і Макарія з с. Вільки Маз., Рава Руська, Мазан Івана від Михайлів Миколая.

5047. Гриник Івана з с. Гайворонки, Підгайці, від Гриник Василя.

5950. Пікіль М. від Пікіль Миколи.

5951. Лешньовський Онуфрія, Мартина, Анни (Куліцька) з Білого Каменя, Золочів, від Лешньовський Володимира.

5952. Ковців Наталії і Лізи, Анкевич Марії, Стасула Параскевії, Тиркус Параскевії Натинка Олекси, Липишин Василя з с. Угерсько, Стрий, від Петрів Михайла.

5953. Терехов Сергія від Мищенко Вадима.

5954. Новий Павла з с. Зердинка, Ліско, від Новий Григорія.

5955. Юртин Гафи (Ледней) з с. Репинного, Карпатська Україна, від Юртин Івана.

5956. Д-ра Оробко, Кушей Степана від Кушей Степана з с. Комарович, Добромиль.

5957. До кревних і знакомих з с. Братківці, Стрий, від Сунак Василя.

5958. Мельничук Проця, Івана і Катерини, діти Сильвестра з с. Губин, Бучач, від Мельничук Василя.

5959. Борецький Івана і Марії з с. Старова, Мостиска, Подільчик Теодора від Подільчик Степана.

5960. Куцаб Івана і Йосифа з с. Поруди, Березів, від Куцаб Миколи з с. Загутин, Перемишль.

5961. Сердза Анастазії від Хома Чеслави.

5962 а). Іванів Михайла від Іванів Фені з с. Лютовиська, Сянік.

5962 в). Хомко Івана і Михайла з с. Вислочок, Сянік, від Хомко Василя.

5963. Петрикович Василя від о. Закревський Романа.

5964. Щит Константина Мосієвич з с. Мерефа від Стороженко Филипа.

5965 а). До рідних і знакомих з с. Покрівці, Жидачів, від Щурко Василя.

5965 б). До рідних і знакомих з с. Перегінсько, Долина, від Дроцюк Дмитра.

5966. Зайчек Соль від Зайчек Затуловська.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ҐАНОВЕР, ПА. — Бр. Пробр. Господнього, від. 29, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. березня, в год. 2. пополудні, в галі церковній. — М. Малинцак, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Димитрія, від. 288, відбудуться в неділю, 16. березня, в годині 1. пополудні, в парохіяльній галі, 235 Карбон ул. Уряд просить членів явитися на збори, бо є важні справе до полагодження. Довгуючих членів взиваємо вирівнати свої вкладки. — За уряд: В. Могильський, предс.; Д. Мушастий, кас.; А. Данилюк, секр.

IRONDEQUOIT, N. Y. — Meeting of the Taras Shevchenko Society, Branch 289, will be held Sunday, March 16, at 2 P. M., at the Ukrainian Hall on Goodman. All members are urged to attend this meeting. — S. Holowka, Pres.; J. Yanus, Treas.; W. B. Hussar, Secretary.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 16. березня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Просимо всіх членів прийти на ті збори і заплатити свої місячні вкладки. — Уряд.

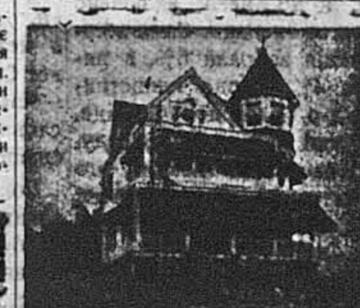
ГАМТРАМК, МІШ. — Тов. Згода, від. 20, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. березня, в годині 2. пополудні, в Укр. Хаті, 2240 Ґрейлінг ул. — Й. Крука.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Товг Згода, від. 358, відбудуться в неділю, 16. березня, в 2. годині пополудні, в У. Н. Домі, 2255 Вест 14. вул. Просимо ласкаво всіх членок нашого Тов. прийти на збори, а довгуючих вирівнати свій довг. — А. Гавреляк, предс.; П. Молодець, рек. секр.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. — Тов. Запоровька Січ, від. 305, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. березня, зараз по Сл. Божій. Просимо всіх членів прийти на означений час і вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. Просимо членів організувати новеx членів, за що дістанете нагороду. — М. Гентош, секр.

ПОШУКУЮТЬ

Пошукую
ВАСИЛЯ ВОДЯНИЙ
родом зо села Ходачків Малий, повіт Тернопіль, Західна Україна. Має бути десь в Канаді. Хто знає про нього, або він самий, прошу зголоситися на адресу:
Mr. JOHN LESKIW
Jefferson Rd. Whippany, N. J.

ТАРЗАН ч. 1558. По джунглях.

Коли Тарзан упав, неотесаний Стренг скочив на ноги і засвистав голосно.

Із корчів довкруги вискочив який тузин карликів.

За вказівками Стренга вони зрубали мале дерево і привязали до нього малпочоловіка.

Після того дивна процесія пустилася недалеким ярком, несучи запамороченого велетня джунглів.